

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa J.G.

przeciwko [...] Bankowi Spółdzielczemu [...]

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 września 2017 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Spółecznych w [...]

z dnia 27 lutego 2017 .,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Powódka J. G. wniosła pozew o przywrócenie do pracy przeciwko [...] Bankowi Spółdzielczemu [...]. Na rozprawie przed Sądem Rejonowym w [...] powódka podtrzymała powództwo o przywrócenie do pracy, zgłaszając jako roszczenie ewentualne, na wypadek gdyby Sąd pracy uznał przywrócenie do pracy za niecelowe, żądanie zasądzenia odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę w wysokości 105.000 zł, czyli równowartości jej rocznego wynagrodzenia.

Sąd Rejonowy w [...], wyrokiem z 19 października 2016 r., oddalił powództwo w całości.

Powódka wniosła apelację od powyższego wyroku, zaskarżając go w całości i wnosząc o jego zmianę w całości przez uwzględnienie powództwa i przywrócenie jej do pracy w pozwanym [...] Banku Spółdzielczym [...], ewentualnie, gdyby sąd uznał przywrócenie do pracy za niecelowe – zasądzenie na rzecz powódki od pozwanego odszkodowania w wysokości 26.250 zł (czyli równowartości trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę).

Pełnomocnik apelującej oznaczył wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 26.250 zł i uiścił opłatę od apelacji w kwocie 30 zł.

Sąd Okręgowy w [...], postanowieniem z 11 stycznia 2017 r., ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 105.000 zł. Odpis tego postanowienia wraz z wezwaniem do zapłaty brakującej opłaty od apelacji w kwocie 5.220 zł (w terminie 7 dni, pod rygorem odrzucenia apelacji) został doręczony pełnomocnikowi apelującej 26 stycznia 2017 r. Powódka wniosła zażalenie na to postanowienie, które zostało odrzucone postanowieniem Sądu Okręgowego w [...] z 24 lutego 2017 r. Do 14 lutego 2017 r. nie wniesiono brakującej opłaty od apelacji.

W związku z nieopłaceniem środka odwoławczego, Sąd Okręgowy w [...], postanowieniem z 27 lutego 2017 r., odrzucił apelację na podstawie art. 373 w związku z art. 370 k.p.c.

Powódka wniosła zażalenie na powyższe postanowienie, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego:

1) art. 370 k.p.c. przez przyjęcie, że powódka nie uiściła brakującej opłaty od apelacji, w sytuacji gdy wpłaciła część opłaty i złożyła zażalenie dotyczące wartości przedmiotu sporu;

2) art. 130³ § 2 k.p.c. przez odrzucenie apelacji, w sytuacji gdy zostało wydane postanowienie o odrzuceniu zażalenia w przedmiocie wartości przedmiotu sporu i należało wezwać powódkę do uzupełnienia stosownej opłaty.

Pełnomocnik składającej zażalenie zakwestionował prawidłowość wydania postanowienia o odrzuceniu apelacji powódki, podnosząc, że po wydaniu postanowienia o odrzuceniu zażalenia na postanowienie ustalające wartość przedmiotu zaskarżenia należało wezwać powódkę do uiszczenia opłaty w terminie tygodnia. Powyższy pogląd pełnomocnik uzasadnił tym, że Sąd Okręgowy w [...] wydał postanowienie dotyczące wartości przedmiotu zaskarżenia limitującego

wysokość opłaty od apelacji, a zatem miało miejsce rozszerzenie żądania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Na wstępie należy zauważyć, że w toku postępowania przed Sądem Rejonowym powódka domagała się przywrócenia do pracy (oświadczenie złożone na rozprawie 17 listopada 2015 r. – k. 81). Na rozprawie 20 września 2016 r. pełnomocnik powódki złożył oświadczenie, że powódka wnosi o przywrócenie do pracy, a gdyby Sąd uznał to za niecelowe – o zasądzenie odszkodowania w wysokości 105.000 zł, czyli równowartości rocznego wynagrodzenia powódki (k. 112). Nie ulega wątpliwości, że na tym etapie postępowania wartość przedmiotu sporu (wyznaczana przez art. 23¹ k.p.c.) wynosiła 105.000 zł, zarówno jeśli chodzi o przywrócenie do pracy, jak i o zasądzenie odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę. Sąd Rejonowy oddalił powództwo o przywrócenie do pracy (k. 115). Powódka wniosła apelację, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego „w całości” (k. 122). Domagała się zmiany zaskarżonego wyroku „w całości” przez uwzględnienie powództwa „w całości” i przywrócenie powódki do pracy, ewentualnie – gdyby Sąd uznał przywrócenie do pracy za niecelowe – zasądzenie na rzecz powódki odszkodowania w wysokości 26.250 zł, czyli równowartości trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę (k. 123).

Nie może ulegać wątpliwości, że na etapie wnoszenia przez pełnomocnika powódki apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia wyznaczało roszczenie o przywrócenie do pracy, zgłoszone jako pierwsze, a nie roszczenie o zasądzenie odszkodowania, zgłoszone jako ewentualne (na wypadek, gdyby Sąd uznał przywrócenie powódki do pracy za niecelowe). Wartość roszczenia o przywrócenie do pracy określa się na podstawie art. 23¹ k.p.c. W rozpoznawanej sprawie wartość tę należy odnieść do wynagrodzenia za pracę za okres jednego roku, czyli do kwoty 105.000 zł. Taka była od chwili wniesienia apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia i taką wartość przedmiotu zaskarżenia prawidłowo ustalił Sąd Okręgowy postanowieniem z 11 stycznia 2017 r. (k. 138), korygując błędne oznaczenie tej wartości przez powódkę (jej pełnomocnika) w apelacji. Przyczyny wydania tego

postanowienia zostały szczegółowo przedstawione w jego uzasadnieniu.

Następnie pełnomocnik powódki został wezwany do uiszczenia kwoty 5.220 zł tytułem brakującej opłaty od apelacji (k. 140). Wezwanie to odebrał 26 stycznia 2017 r. (k. 142). W wyznaczonym terminie siedmiu dni nie wpłynęła brakująca opłata od apelacji ani wnioski o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w całości lub w części obejmującej opłatę od apelacji. W związku z tym Sąd Okręgowy prawidłowo i zgodnie z prawem odrzucił apelację na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c., skoro do chwili wydania zaskarżonego postanowienia z 27 lutego 2017 r. o odrzuceniu apelacji (k. 159) brakująca część opłaty od apelacji nie została wniesiona.

Pełnomocnik powódki zaskarżył natomiast postanowienie Sądu Okręgowego z 11 stycznia 2017 r. ustalające wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 105.000 zł (k. 147). Zażalenie to zostało odrzucone postanowieniem z 24 lutego 2017 r. (k. 152) z dwóch przyczyn. Po pierwsze dlatego, że było ono niedopuszczalne, ponieważ przedmiot zaskarżonego postanowienia (ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia) nie został wymieniony ani w art. 394¹ k.p.c., ani w art. 394² k.p.c. Co więcej, także na postanowienie sądu pierwszej instancji o ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia, jako niekończące postępowania i niewymienione w art. 394 § 1 k.p.c., nie przysługuje zażalenie. Po drugie dlatego, że zażalenie zostało wniesione po terminie, ponieważ odpis postanowienia z 11 stycznia 2017 r. został doręczony pełnomocnikowi powódki 26 stycznia 2017 r., co oznacza, że zażalenie powinno zostać wniesione najpóźniej do 2 lutego 2017 r., tymczasem – z powodu błędnego skierowania go do Sądu Rejonowego w [...], zamiast do Sądu Okręgowego w [...] – zostało wniesione dopiero 8 lutego 2017 r., czyli z uchybieniem siedmiodniowego terminu.

Skoro zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego z 11 stycznia 2017 r. było niedopuszczalne, nie mogło w żaden sposób ubezwzględnić wezwania do uiszczenia brakującej opłaty od apelacji. Tygodniowy termin do uiszczenia brakującej opłaty rozpoczął bieg 26 stycznia 2017 r. i upłynął 2 lutego 2017 r. Do tego czasu nie wpłynęła brakująca opłata. Już samo to stanowiło podstawę do odrzucenia przez Sąd Okręgowy apelacji na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. Żaden z tych przepisów nie został naruszony przez Sąd Okręgowy.

Zażalenie wniesione 3 lutego 2017 r., na postanowienie z 11 stycznia 2017 r. nie mogło w żaden sposób ubezwzględnić wezwania do uiszczenia brakującej opłaty od apelacji ani zniwelować negatywnych konsekwencji upływu terminu do uiszczenia opłaty.

Zarzut naruszenia art. 130³ § 2 k.p.c. „poprzez odrzucenie apelacji (...) w sytuacji, gdy zostało wydane postanowienie o odrzuceniu zażalenia w przedmiocie wartości przedmiotu sporu i należało wezwać powódkę do uzupełnienia stosownej opłaty” jest niezrozumiały.

Przepis art. 130³ k.p.c. stanowi:

„§ 1. Przepisy art. 126¹, art. 126², art. 130 § 1 i § 1¹, art. 130² stosuje się odpowiednio, gdy przed wysłaniem odpisu pisma innym stronom, a w braku takich stron – przed wysłaniem zawiadomienia o terminie posiedzenia, powstał obowiązek uiszczenia lub uzupełnienia opłaty na skutek ustalenia przez sąd wyższej wartości przedmiotu sporu, cofnięcia zwolnienia od kosztów sądowych albo uchylenia kurateli.

§ 2. Jeżeli obowiązek uiszczenia lub uzupełnienia opłaty powstał na skutek rozszerzenia lub innej zmiany żądania, z innych przyczyn niż wymienione w § 1, albo po wysłaniu odpisu pisma innym stronom, a w braku takich stron – po wysłaniu zawiadomienia o terminie posiedzenia, przewodniczący wzywa zobowiązanego do uiszczenia należnej opłaty w terminie tygodnia, a jeżeli mieszka on lub ma siedzibę za granicą i nie ma w kraju przedstawiciela – w terminie nie krótszym od miesiąca. W razie bezskutecznego upływu terminu, sąd prowadzi sprawę bez wstrzymywania biegu postępowania, a o obowiązku uiszczenia opłaty orzeka w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, stosując odpowiednio zasady obowiązujące przy zwrocie kosztów procesu”.

Sytuacja procesowa powstała w rozpoznawanej sprawie nie odpowiadała hipotezie art. 130³ § 2 k.p.c.

Obowiązek uiszczenia lub uzupełnienia opłaty może powstać w toku postępowania w wyniku ustalenia przez sąd wyższej wartości przedmiotu sporu, cofnięcia zwolnienia od kosztów sądowych lub uchylenia kurateli (art. 130³ § 1 k.p.c.). Z jedną z tych sytuacji mieliśmy do czynienia w rozpoznawanej sprawie – obowiązek uiszczenia brakującej części opłaty (pod rygorem odrzucenia apelacji)

powstał w wyniku ustalenia przez Sąd Okręgowy wyższej wartości zaskarżenia niż błędnie określona w apelacji przez pełnomocnika powódki. Jeżeli obowiązek uiszczenia opłaty powstanie przed podjęciem czynności będących następstwem nienależycie opłaconego pisma (wysłania jego odpisu innym podmiotom postępowania lub zawiadomienia podmiotu, który wniósł to pismo, o terminie posiedzenia), a więc przed nadaniem mu biegu – zwrot lub odrzucenie tego pisma może nastąpić po wezwaniu do jego opłacenia lub bez tego wezwania z odpowiednim zastosowaniem art. 126¹, art. 126², art. 130 § 1 i 1¹, art. 130² k.p.c. Ponadto Sąd wzywa do uiszczenia lub uzupełnienia opłaty w wyznaczonym terminie zawsze wtedy, gdy ten obowiązek powstaje w toku postępowania z innych przyczyn niż wymienione w art. 130³ § 1 k.p.c., np. wskutek rozszerzenia czy zmiany powództwa, a także wtedy, gdy powstanie on już po podjęciu przez sąd czynności wskutek pisma nienależycie opłaconego (art. 130³ § 2 k.p.c.). W rozpoznawanej sprawie nie doszło do rozszerzenia ani zmiany powództwa – powódka od samego początku procesu aż do wniesienia apelacji domagała się przywrócenia do pracy, a wartość przedmiotu sporu i zaskarżenia wyznaczona tym roszczeniem wynosiła cały czas 105.000 zł.

Do sytuacji powstałej w procesie nie miał zatem zastosowania art. 130³ § 2 k.p.c. Jeżeli w okolicznościach przedstawionych w art. 130³ § 2 k.p.c. nie dojdzie do uiszczenia brakującej opłaty, nieopłacenie pisma w wyznaczonym terminie nie wstrzymuje dalszego rozpatrywania sprawy, a obowiązek wniesienia należytej opłaty zostaje zawarty w orzeczeniu kończącym postępowanie w danej instancji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2009 r., II PZ 10/09, LEX nr 559942). Z przepisu tego nie wynika jednak konieczność ponownego wezwania strony do uiszczenia opłaty po odrzuceniu niedopuszczalnego zażalenia na postanowienie ustalające wartość przedmiotu zaskarżenia. Uzasadnienie zarzutu naruszenia art. 130³ § 2 k.p.c. jest nieadekwatna do jego normatywnej treści.

Należy zaznaczyć, że wysłanie odpisu apelacji stronie przeciwnej nie może przeszkadzać odrzuceniu apelacji przez sąd drugiej instancji ze względu na nieusunięcie jej braków fiskalnych, skoro w myśl art. 371 k.p.c. doręczenia apelacji stronie przeciwnej dokonuje sąd pierwszej instancji, a następnie przedstawia akta

sprawy sądowi drugiej instancji, który na podstawie art. 373 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. uprawniony jest do jej ponownej kontroli oraz odrzucenia, m.in. ze względu na nieusunięcie braków fiskalnych. W tym zatem zakresie wyłączone jest stosowanie w postępowaniu apelacyjnym art. 130³ § 2 k.p.c. (por. Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZ 32/13, LEX nr 1375422).

Jak wynika z przedstawionych ustaleń i rozważań, zażalenie powódki jest pozbawione podstaw prawnych, racji i uzasadnienia, z tego też powodu zostało oddalone.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

kc